

Inspiratienota

Een waardig armoedebeleid

Voorstellen voor een doelgericht minimabeleid met meer eigen regie

1. Inleiding

“Ik heb nog schoolspullen over van vorig jaar en de gym schoenen passen nog. Ik krijg van school een rekening voor het materiaal dat mijn kind gebruikt voor zijn VMBO-opleiding techniek. Kon ik het tegoed wat ik nog over heb op de Schoolspullenpas maar inzetten voor die materialen.”

“Ik kan prima overal komen met de fiets en heb geen last van pijnlijke voeten. Ik maak dus geen gebruik van de Pedicureregeling op de Ooievaarspas en het gratis OV, maar de achterband van mijn fiets is dringend aan vervanging toe. Kon ik het tegoed dat ik niet gebruik voor de pedicure en het OV maar inzetten voor die achterband.”

Zomaar twee voorbeelden van hoe bestaande minimaregelingen in de praktijk kunnen uitpakken. Veel gemeentelijke regelingen om minima tegemoet te komen, zijn in natura dan wel specifiek geormerkt. Dat wil zeggen dat er geen geld gegeven wordt, maar dat er spullen beschikbaar worden gesteld, zoals een fiets, een PC of een smartphone of dat er via pasjes, vouchers of kortingen een tegoed beschikbaar wordt gesteld waarmee betaald kan worden voor bepaalde diensten, zoals de pedicure of een bepaald soort producten, zoals schoolspullen, bij een beperkt aantal aanbieders.

Er is binnen deze regelingen geen mogelijkheid om met tegoed te schuiven tussen de verschillende voorzieningen en het is ook niet altijd mogelijk om binnen een voorziening eigen keuzes te maken. Zo is het niet mogelijk tegoed voor winterkleding in te zetten voor reparatie van kleding of tegoed voor schoolspullen te besteden aan de reparatie van een fiets. En als er geen behoefte is aan een smartphone, kan dat bedrag niet op een andere manier voor school ingezet worden. Door hun beperkte inzetbaarheid kunnen deze regelingen - hoe goed bedoeld ook - niet alleen als beperkend, maar ook als betuttelend ervaren worden.

Deze inspiratienota richt zich op (delen van) de eerste drie pijlers van het Haagse armoedebeleid¹ Deze nota gaat daarmee in op gelijke kansen voor minimagezinnen, participatie van ouderen met een laag inkomen en op het in balans brengen van het huishoudboekje, voor zover het de individuele inkomenstoelag betreft. Concreet gaat deze nota in op de AOW-voorzieningen en het Kindpakket, met daarin bijvoorbeeld de Schoolspullenpas, Winterkledingpas, AOW-voorzieningen, maar ook de computer, fiets en smartphone die in samenwerking met Stichting Leergeld worden aangeboden. Deze nota heeft daarmee als doel om als inspiratie te dienen voor meer ruimte voor eigen regie in delen van het armoedebeleid en beslaat dus niet het gehele armoedebeleid. Belangrijke onderdelen als het aan het werk komen van mensen vanuit een uitkerings situatie en de schuldenaanpak laten we in deze nota links liggen.

Ruim tien jaar geleden bestonden veel van deze minimaregelingen nog niet. Gezinnen met kinderen kregen, naast de Ooievaarspas, jaarlijks per kind een bedrag volgens de Schoolkostenregeling. Ouderen kregen jaarlijks een bedrag uit het “Fonds voor Ouderen”.² Er zijn de laatste tien jaar veel aanvullende regelingen en voorzieningen geïntegreerd in het gemeentelijk

¹ RIS295880 Schulden- en Armoedebrief 2017.

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/4721308/2/RIS295880%20Schulden-%20en%20armoedebrief%202017>

² RIS139011a Armoedemonitor Den Haag 2005 (juli 2006)

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/3358330/1/RIS139011a>

RIS1319011 Armoedebeleid (juli 2006)

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/3358315/1/RIS139011>

beleid. Deze worden vaak door de gemeente in samenspraak met de gebruikers³ vormgegeven. Geprobeerd wordt om hierbij voor ieder knelpunt een oplossing te zoeken. Dit heeft geleid tot een kerstboom vol gehangen met verschillende regelingen.

Het is bekend dat mensen in armoede vanwege stress een minder goed overzicht hebben over de toekomst en daardoor moeite hebben met het maken van de juiste keuzes voor de lange termijn. De ChristenUnie/SGP verwacht dat meer ruimte, door de schotten tussen alle verschillende regelingen weg te halen, stressverlagend zal werken. Het is dan niet langer nodig om te zoeken naar een regeling en daar een aanvraag voor te doen wanneer er iets nodig is waarvoor het geld in het huishoudbudget ontbreekt. Ook zou de gemeente jaarlijks met iedere volwassen houder van de Ooievaarspas moeten doornemen waar recht op is en wat het tegoed is dat besteed kan worden. Zo komt er overzicht en zekerheid. Dit overzicht willen we ook bieden bij mensen die langdurig een minimuminkomen hebben door hen bij de besteding van de individuele inkomenstoeslag ondersteuning vanuit de sociale dienst te gaan bieden.

In deze nota wordt in paragraaf twee een beeld geschetst van de huidige situatie van de verschillende minimaregelingen. Daarin worden ook knelpunten genoemd. Daarna volgen in paragraaf drie acht voorstellen die de ChristenUnie/SGP-fractie ter inspiratie wil meegeven aan het college van burgemeester en wethouders, zo mogelijk voor de totstandkoming van de Armoedebrief 2018 en de daarbij behorende beleidsvoorstellen en anders voor de vormgeving van het toekomstig armoedebeleid.

2. Huidige situatie⁴

Het lokale armoedebeleid is aanvullend op het landelijke inkomensbeleid dat met behulp van inkomensondersteunende regelingen, waaronder toeslagen, de koopkracht van huishoudens met een laag inkomen verbetert. Met het lokale armoedebeleid kunnen gemeenten alleen gezinnen met kinderen, AOW'ers en chronisch zieken en gehandicapten tegemoet komen. Hierbij moet aannemelijk worden gemaakt dat zij zich in bijzondere omstandigheden bevinden die leiden tot bepaalde noodzakelijke kosten van bestaan waarin de algemene bijstand niet voorziet en die de aanwezige draagkracht te boven gaan.

Het Haagse armoedebeleid is onder andere gericht op:

- + Gelijke kansen voor kinderen uit minimagezinnen;
- + Participatie van ouderen met een laag inkomen;
- + Het in balans brengen van het huishoudboekje;
- + Optimale toegankelijkheid, gebruik en bekendheid van het armoedebeleid,⁵

Om minima in staat te stellen hun huishoudboekje kloppend te krijgen en om kinderen mee te kunnen laten doen aan sport, cultuur of op school, zijn er vele soorten minimavoorzieningen in het leven geroepen. Bijna jaarlijks worden in de armoedebrief nieuwe voorzieningen geïntroduceerd die voorzien in een gesignaleerde behoefte. Denk aan de smartphone voor brugklassers uit de laatste armoedebrief.

³ RIS295880 Schulden- en Armoedebrief 2017

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/4721308/2/RIS295880%20Schulden-%20en%20armoedebrief%202017>.

⁴ In Bijlage I zijn verdere cijfers toegevoegd om meer achtergrond te bieden bij de diverse regelingen.

⁵ RIS295880 Schulden- en Armoedebrief 2017

https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/overige_bestuurlijke_stukken/343655.

De minimavoorzieningen zijn voor het overgrote deel in natura dan wel specifiek geormerkt. Dat wil zeggen dat er geen geld gegeven wordt, maar dat er spullen beschikbaar worden gesteld, zoals een fiets, een PC of een smartphone of dat er via pasjes, vouchers of kortingen een tegoed beschikbaar wordt gesteld waarmee bij een beperkt aantal aanbieders betaald kan worden voor bepaalde diensten of een bepaald soort producten, zoals schoolspullen.

Voor kinderen zijn er bijvoorbeeld de Schoolspullen- en de Winterkledingpas. Het tegoed op die passen kan alleen in een klein aantal winkels aan een beperkt aantal producten besteed worden. Voor AOW'ers zijn er kortingen op de pedicure of op maaltijden in een zorginstelling.⁶

Bijna een kwart van de Haagse huishoudens heeft een inkomen tot 130 procent van het Wettelijk Sociaal Minimum (Wsm). Meer dan de helft van deze huishoudens maakt gebruik van drie of meer gemeentelijke minimaregelingen.⁷ Aan het totale gemeentelijke minimabeleid geeft de gemeente Den Haag jaarlijks bijna 67 miljoen euro uit. Meer informatie en cijfers hierover in de bijlage.

Ooievaarspas

De Ooievaarspas is voor mensen met een inkomen tot 130% van het Wsm. Het doel van de Ooievaarspas is om mensen met een laag inkomen door middel van kortingen deel te laten nemen aan sportieve, culturele en recreatieve activiteiten. Aan deze pas zijn tevens minimaregelingen gekoppeld waarvoor dezelfde inkomensgrens van 130% geldt. Dat betekent één controle van de inkomenssituatie voor al deze verschillende regelingen. Eenmaal aangevraagd, wordt de Ooievaarspas jaarlijks automatisch verlengd voor AOW-gerechtigden en mensen die een uitkering ontvangen. Bij een wijziging in gezinssamenstelling vindt er altijd een controle plaats. In andere gevallen vindt één keer per drie jaar controle plaats. Aanvullend hierop wordt steekproefsgewijs gecontroleerd.⁸

Schoolspullenpas, Winterkledingpas, Smartphone en Speelgoedbon

Ouders met een Ooievaarspas krijgen automatisch jaarlijks bericht over de voorzieningen waar hun kinderen voor in aanmerking komen. Met een eenvoudig formulier kunnen ze vervolgens die voorziening aanvragen. Twee van die voorzieningen, de Schoolspullenpas en de Winterkledingpas zijn plastic pasjes met een tegoed dat bij een beperkt aantal winkels aan een beperkt aantal producten kan worden uitgeven. Een pas is twee maanden geldig, daarna vervalt eventueel resterend saldo op de pas. De pas staat niet op naam en er staat geen pasfoto op, dus iedereen in het bezit van de pas, kan het tegoed besteden.

Door de beperkte hoeveelheid deelnemende winkels is er een beperkte keus in schoolspullen. Dat is geen probleem voor bijvoorbeeld schriften, kaftpapier, passers, woordenboeken, sportschoenen en een regenpak. Wel voor andere materialen die op school nodig zijn of materialen die via school geleverd worden, want die kunnen niet met de Schoolspullenpas worden aangeschaft. Bijvoorbeeld materiaal of kleding voor diverse VMBO-opleidingen.⁹ Ook valt op dat in het aanbod

⁶ <https://www.denhaag.nl/nl/werk-bijstand-en-uitkering/ooievaarsregelingen.htm>.

⁷ RIS295339 Armoedemonitor 2016 gemeente Den Haag.

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/230594>

⁸ Wethouder SWWS, commissie Samenleving, 25/10/2017.

⁹ www.mariscollege.nl/schoolgids/schoolgids.pdf.

van de Schoolspullenpas, de Winterkledingpas en de Speelgoedbon weinig winkels uit het goedkope segment zitten.¹⁰

Van de derde voorziening, de smartphone, hebben 1000 kinderen gebruik gemaakt. Er waren ruim 1600 formulieren verzonden. Als er geen behoefte was aan een smartphone, bijvoorbeeld omdat deze al bij elkaar was gespaard, dan was het niet mogelijk om de waarde van de smartphone in te zetten voor een andere (wél) noodzakelijke voorziening.

Het is momenteel niet mogelijk om de tegoeden te sparen. Als je zou willen sparen omdat je weet dat je kind volgend jaar een grafische rekenmachine nodig heeft, of schoolboeken omdat het naar het MBO gaat, dan kan dat niet, want de Schoolspullenpas is maar 2 maanden geldig. Daarna vervalt het saldo. Als je zou willen kiezen voor goedkope schoolspullen, en de rest aan iets anders zou willen uitgeven dat ook schoolgerelateerd is, dan kan dat alleen als het verkrijgbaar is bij de nu aangesloten winkels. Een nieuwe achterband voor je fiets bijvoorbeeld die je nodig hebt om op school te komen, kan niet betaald worden met de Schoolspullenpas, want er zijn geen fietswinkels aangesloten. Een reparatie aan de fiets of een nieuwe fiets, kan worden aangevraagd via stichting Leergeld. Die werkwijze staat hieronder beschreven.

Fiets, PC, laptop of tablet

Andere voorzieningen, zoals een fiets of een PC in natura, worden niet automatisch onder de aandacht gebracht. Informatie daarover kan gevonden worden op de website van de gemeente Den Haag, daarnaast deels op de site van de Ooievaarspas of in hun nieuwsblad, of op de website van Stichting Leergeld. Voor deze voorzieningen is de aanvraag niet zo eenvoudig als voor de Schoolspullen- en Winterkledingpas. Stichting Leergeld gaat voor deze verstrekkingen uit van een besteedbaar inkomen. Dat betekent dat mensen met bankafschriften moeten aantonen wat hun inkomsten en uitgaven zijn. Daarnaast brengt Stichting Leergeld een huisbezoek. Op dit moment zijn er wachtlijsten voor het huisbezoek, omdat er erg veel aanvragen voor een fiets worden gedaan.¹¹ Het is niet mogelijk om de waarde van deze voorzieningen, minus de eigen bijdrage, als een tegoed te ontvangen.

Tegemoetkoming schoolkosten MBO

MBO-leerlingen krijgen nu net als middelbare scholieren een Schoolspullenpas ter waarde van € 125,-.

16- en 17-jarige MBO-scholieren hebben geen recht op studiefinanciering of tegemoetkoming schoolkosten. Ze hebben wel kosten voor boeken, beroepskleding en materialen. Vooral in het eerste jaar zijn deze kosten erg hoog, omdat er materialen moeten worden aangeschaft die de hele opleiding meegaan, zoals een laptop, gereedschapskist of messenset.¹² Via Stichting Leergeld kan een beroep worden gedaan op het weerstandsfonds van het Mondriaan.¹³ Om in aanmerking

¹⁰ De Speelgoedbon is te besteden bij Intertoys. De Winterkledingpas is te besteden bij Bristol, C&A, Coolcat, Footlocker, HEMA, Van Haren en WE. De Schoolspullenpas is te besteden bij Albert Heijn, AJ Sports, Aktie Sport,

Bruna, Free Kick, HEMA, Paagman en Perry Sport.

¹¹ Informatie van stichting Leergeld.

¹² <https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/zelfstandig-werkend-kok#veelgestelde-vragen>,

https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/allround-timmerman#veelgestelde-vrage_n,

<https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/applicatie-en-mediaontwikkelaar#veelgestelde-vragen>.

¹³ <https://www.rocmondriaan.nl/zorg-en-begeleiding>.

te komen voor dit fonds wordt gekeken naar het besteedbaar inkomen. Er worden in dit kader 2^e hands laptops ter beschikking gesteld, maar er kan ook gekozen worden voor uitbetaling van de vergelijkbare waarde. Na de aanschaf moet het bonnetje worden ingeleverd.¹⁴

Ouders die met een inkomen van 130% Wsm wel in aanmerking komen voor een Ooievaarspas, kunnen toch een net te hoog besteedbaar inkomen hebben. Zij komen daardoor niet in aanmerking voor het weerstandsfonds en moeten dan met een laag inkomen toch deze hoge kosten opbrengen. Dat kan resulteren in de keuze voor een goedkope opleiding, in plaats van een passende opleiding. Technische beroepen hebben over het algemeen hoge opleidingskosten vanwege de gereedschappen, beroepskleding en het materiaalverbruik.¹⁵

AOW-voorzieningen

De voorzieningen voor AOW'ers bestaan uit kortingen van ongeveer €2,- op maaltijden bij zorginstellingen, 10% korting op de pedicure en gratis OV. Daarnaast is er een activiteitenaanbod via de Ooievaarspas speciaal gericht op senioren.

AOW'ers kunnen met korting één keer per acht weken naar de pedicure. Als je pijnlijke voeten hebt is dat niet genoeg en als je makkelijke voeten hebt is een pedicure misschien helemaal niet nodig. Eten bij een zorginstelling, gratis OV in Den Haag, voor de één is het een welkome voorziening, de ander zou datzelfde geld liever willen besteden aan korting op de klussenservice van Schroeder van der Kolk, of een maaltijd bij een sociaal initiatief als Resto VanHarte.

Individuele inkomenstoelage

De individuele inkomenstoelage, vroeger langdurigheidstoelage genoemd, is voor mensen die langer dan drie jaar moeten rondkomen van een inkomen tot maximaal 110% van het Wsm. In 2015 moest 54 procent van alle minimahuishoudens drie jaar of langer rondkomen van een dergelijk inkomen. Eenoudergezinnen moeten vaker langdurig van een minimuminkomen rondkomen dan andere huishoudens. Gezinnen zonder kinderen zijn het minst vaak langdurig van een dergelijk inkomen afhankelijk.¹⁶

Als deze toeslag is aangevraagd en toegekend, dan wordt het geld overgemaakt naar de bankrekening van de aanvrager. Het lijkt alsof de ontvanger het geld kan inzetten op alle plekken waar een tekort is ontstaan, maar dat is niet zo. De individuele inkomenstoelage is namelijk een voorliggende voorziening. Dat wil zeggen dat het alleen uitgegeven kan worden aan 'noodzakelijke' kosten, om eventueel op een later moment in aanmerking te kunnen komen voor bijzondere bijstand. Het onderscheid tussen wat noodzakelijk is en wat niet, kan soms lastig zijn.¹⁷ Wanneer er met de individuele inkomenstoelage iets is aangeschaft wat niet als noodzakelijk op de lijst staat, dan kan een latere aanvraag bijzondere bijstand om die reden worden afgewezen.

¹⁴ Informatie van Stichting Leergeld.

¹⁵ <https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/zelfstandig-werkend-kok#veelgestelde-vragen>,
<https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/allround-timmerman#veelgestelde-vragen>,
<https://www.rocmondriaan.nl/alle-opleidingen/applicatie-en-mediaontwikkelaar#veelgestelde-vragen>.

¹⁶ RIS295339 Armoedemonitor 2016 gemeente Den Haag
<https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/230594>.

¹⁷ Leidraad Individuele Bijzondere Bijstand 2017.

3. Voorstellen

De huidige praktijk biedt ruimte voor verbetering en vraagt om een integrale benadering van de genoemde voorzieningen. De ChristenUnie/SGP ziet graag dat onderstaande voorstellen worden meegenomen in de Armoedebrief die aan het eind van dit jaar zal verschijnen. De voorstellen zijn onderverdeeld langs twee beleidslijnen:

- + Meer ruimte voor regie, maar wel binnen de huidige kaders van het minimabeleid;
- + Overzichtelijker, gemakkelijker toegankelijk en met minder kans op misbruik,

3.1 Meer ruimte voor regie, maar wel binnen de huidige kaders van het minimabeleid;

Op dit moment wordt door de gemeente bepaald hoeveel er kan worden uitgegeven aan schoolspullen, hoeveel aan winterkleding en hoe vaak iemand bijvoorbeeld naar de pedicure kan. Als er meer vrijheid komt om binnen de bestaande minimaregelingen eigen keuzes te maken die meer aansluiten bij de persoonlijke situatie, krijgen mensen meer regie over het eigen leven. Dat willen we bereiken met de volgende voorstellen:

1. Één beleid, één pas

Die ruimte voor persoonlijke keuzes kan worden verbeterd door de (gemiddelde) waarde van de verschillende kindregelingen als één bedrag op de Ooievaarspas te zetten. De Ooievaarspas zal hiervoor geschikt gemaakt moeten worden. Het tegoed voor het kind staat op de persoonlijke pas van het kind. Meer daarover bij controle en voorkomen van misbruik.

Van verstrekkingen in natura wordt de (gemiddelde) waarde bepaald en dat wordt aan het tegoed toegevoegd dat nu op de Schoolspullen- en Winterkledingpas staat. Die verstrekkingen zijn de Speelgoedbon, de fiets, PC, en smartphone met bijbehorend abonnement, de ID-kaart, persoonlijke OV-chipkaart, en het HTM-abonnement voor VO-scholieren. De voucher voor materiaal voor sport en cultuur wordt niet toegevoegd aan dit tegoed. Deze voucher blijft alleen van toepassing bij een lidmaatschap van een sportclub of bij muzieklessen om dit optimaal te blijven stimuleren.

De hoogte van het tegoed wordt bepaald op basis van dezelfde regels die nu ook voor bovenstaande minimaregelingen gelden. Dat betekent dat bijvoorbeeld kinderen op de basisschool een ander tegoed ontvangen dan kinderen in de brugklas en dat bij de bepaling van de waarde van fietsen en PC's rekening wordt gehouden met het aantal jaar dat een kind met deze voorziening moet doen. Daarin verandert dus niets.

Ook voor AOW'ers wil de ChristenUnie/SGP het tegoed dat nu uit verschillende regelingen en vergoedingen bestaat, als één bedrag automatisch op hun Ooievaarspas zetten. Dat bedrag is opgebouwd uit de korting die gemiddeld aan de pedicure wordt uitgegeven of in restaurants van zorginstellingen, en de waarde van het HTM-abonnement. Er kan gekozen worden om het HTM-abonnement te behouden, dan wordt het tegoed op de Ooievaarspas lager.

Het is bekend dat mensen in armoede vanwege stress een minder goed overzicht hebben over de toekomst en daardoor moeite hebben met het maken van de juiste keuzes voor de lange termijn. De ruimte die gegeven wordt door de schotten tussen alle verschillende regelingen weg te halen

werkt stressverlagend. Het is niet langer nodig om te zoeken naar een regeling en daar een aanvraag voor te doen wanneer er iets nodig is waarvoor het geld in het huishoudbudget ontbreekt.

2. Vergroot winkelaanbod

Het aantal en soort winkels waar met het verzamelde tegoed op de Ooievaarspas betaald kan worden, wordt fors uitgebreid met winkels uit vooral het goedkopere segment, zoals de Action of de Zeeman. Daarnaast wordt het winkelaanbod ook uitgebreid met kringloopwinkels en sociale ondernemers met arbeidsintegratie en leerwerktrajecten, voor de aanschaf of reparatie van tweedehands fietsen of elektronica.

Zo krijgen ouders met een minimaal inkomen meer mogelijkheden om samen met hun kinderen, binnen duidelijke kaders, de keuzes te maken die passen bij hun persoonlijke situatie. Ze kunnen bijvoorbeeld kiezen om goedkope schoolspullen te halen bij de Action zodat er geld overblijft voor een fiets bij Schroeder van der Kolk. Ze kunnen hun kleding kopen bij de Primark, zodat er meer ruimte is om een laptop, tablet of telefoon aan te schaffen. Zo wordt het geld dat beschikbaar is, besteed waar het echt nodig is en worden er niet bijvoorbeeld onnodig dure sportschoenen gekocht 'omdat je het geld van de Schoolspullenpas toch nergens anders voor kunt gebruiken'.

De winkels waar met de Ooievaarspas betaald kan worden, zijn voor AOW'ers dezelfde als voor andere Ooievaarspashouders. Daarnaast kan men met het tegoed op de Ooievaarspas niet alleen terecht voor maaltijden in zorginstellingen, maar ook bij particuliere buurtinitiatieven en sociale restaurants zoals Resto VanHarte.

Bij alle winkels is het alleen mogelijk het tegoed aan een bepaalde categorie artikelen te besteden, zoals dat nu ook het geval is. Bij de Hema kunnen dus alleen kleding of schoolgerelateerde artikelen gekocht worden met behulp van het tegoed en geen etenswaren of huishoudelijke artikelen.

De eigen regie wordt ook verbeterd, doordat het tegoed op de pas niet meer na een paar maanden verloopt, maar het hele jaar geldig blijft en deels kan worden meegenomen naar volgende jaren. Zo kan gespaard worden voor grote uitgaven, zoals een tablet, telefoon, grafische rekenmachine of fiets.

3. Houd schoolkosten voor ouders betaalbaar

Het tegoed op de Ooievaarspas kan ook gebruikt worden voor materialen die nodig zijn op sommige VMBO-scholen of talentprogramma's. Ook voor (beroeps)kleding, gereedschappen en andere speciale benodigdheden voor bepaalde MBO-opleidingen die via de school moeten worden aangeschaft, kan het tegoed worden gebruikt. Om deze hoge extra kosten voor leerlingen van MBO-BOL-opleidingen te dekken, wordt hun tegoed voor schoolspullen minstens gelijk getrokken met leerlingen die naar de brugklas gaan.

Tegelijkertijd zouden we van de VO- en MBO-scholen willen vragen om eens kritisch te kijken naar de leermiddelen die gevraagd worden aan de leerlingen. Het tegoed voor schoolspullen wordt vooral gebaseerd op de lijstjes benodigde schoolmaterialen van scholen.

4. Kijk naar scholenaanbod buiten de gemeentegrenzen

Er zijn scholen in de regio met veel Haagse leerlingen. Bijvoorbeeld het Grafisch Lyceum en het Hout- en Meubileringscollege in Rotterdam. De MBO-opleidingen die deze scholen aanbieden, worden niet aangeboden in Den Haag. Kijk of het haalbaar is om ook aanschaf van de specifieke schoolmaterialen die voor deze opleidingen nodig zijn mogelijk te maken middels de Ooievaarspas.

3.2 Overzichtelijker, gemakkelijker toegankelijk en met minder kans op misbruik

Het is belangrijk dat gemeenschapsgeld goed wordt besteed. Daarbij helpt niet alleen eigen regie, maar ook overzicht, toegankelijkheid én het voorkomen van misbruik. De ChristenUnie/SGP ziet kansen om die drie elementen beter te verankeren in het armoedebeleid. En stelt het volgende voor:

5. Zorg dat armoedegelden écht bij het kind terecht komen

Het tegoed van de kindregelingen is bedoeld voor de kinderen en komt daarom op hun eigen Ooievaarspas. Om misbruik te voorkomen kunnen zij dat alleen uitgeven in een winkel als ze begeleid worden door een volwassene. Dit geldt voor alle kinderen tussen de 4 en 18 jaar met een Ooievaarspas, of tot 16 als dit eenvoudig te controleren is. Een volwassene kan geen bestedingen doen met de Ooievaarspas van een kind, zonder dat dat kind zelf aanwezig is. Dit is een verbetering ten opzichte van de Schoolspullen- en Winterkledingpas, die door iedereen gebruikt kunnen worden, waardoor de kans aanwezig is dat iemand die er geen recht op heeft aankopen doet met zo'n pas.

6. Geef overzicht over het tegoed op de Ooievaarspas

De ChristenUnie/SGP wil dat met alle volwassen gebruikers van de Ooievaarspas één keer per jaar een persoonlijk gesprek plaatsvindt over hun inkomen, vermogen en woonsituatie. Hierdoor wordt het voor gebruikers van de pas sneller duidelijk wanneer ze geen recht meer hebben op de minimavoorzieningen, maar het voorkomt ook opzettelijke fraude.

Bij het jaarlijkse contactmoment kan ook worden aangegeven of er kinderen naar de brugklas of het MBO gaan en of er wel of niet gebruik gaat worden gemaakt van een HTM-abonnement. Tevens is in dit gesprek ruimte om voorzieningen onder de aandacht van de cliënt te brengen waar nog geen gebruik van wordt gemaakt. De eventuele extra inkomenscheck voor fietsen, PC's en dergelijke kan ook tijdens dit contactmoment. Zo worden alle voorzieningen gemakkelijk toegankelijk. Aan het eind van het gesprek is er een overzicht over hoe hoog het tegoed voor dat komende jaar is en het is bekend waar het aan besteed kan worden. Na deze persoonlijke check wordt het gebruik van de pas verlengd.

7. Communiceer beter over de besteding van de individuele inkomenstoelage

Stort de individuele inkomenstoelage niet automatisch op de bankrekening van de aanvrager, maar maak het mogelijk om het als een persoonlijk spaartegoed bij de sociale dienst te laten staan. Bij opname van het tegoed wordt het dan mogelijk om met een telefoontje of mailtje naar de sociale dienst te controleren of het een noodzakelijke besteding betreft. Zo wordt voorkomen dat iemand later onbedoeld geen recht meer heeft op bijzondere bijstand.

Het wordt mogelijk het deel van de individuele inkomenstoelage dat niet is uitgegeven, mee te nemen naar een volgend jaar. Zo kan iemand een spaarpotje opbouwen voor echt grote uitgaven zoals bijvoorbeeld nieuwe vloerbedekking.

8. Breid de aanwendingsmogelijkheden voor de individuele inkomenstoelage uit

Maak het mogelijk om zonder consequenties voor een latere aanvraag bijzondere bijstand, jaarlijks €50,- van de individuele inkomenstoelage per persoon vrij besteedbaar te laten zijn. Zo wordt het voor iemand die jarenlang in een minimumsituatie zit mogelijk één keer per jaar te kiezen voor een extraatje. Dit bedrag wordt besteedbaar gemaakt uit de reeds bestaande toeslag en is dus geen extra toeslag.

Het lijkt momenteel niet mogelijk om de individuele inkomenstoelage te gebruiken voor een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering. Dit is echter wel een belangrijke voorziening. Veel mensen met een laag inkomen hebben dit soort voorzieningen niet omdat er geen ruimte voor is binnen het beschikbare budget. Daarom stelt de ChristenUnie/SGP voor dat deze verzekeringspremies uit de individuele inkomenstoelage betaald kunnen worden.

BIJLAGE I

Cijfers ter verduidelijking van het huidige minimabeleid¹⁸

- + Het wettelijk sociaal minimum (Wsm) is in 2017 € 1.409 per maand voor een gezin, € 1.268 voor een alleenstaande ouder, € 987 voor een alleenstaande.
- + 130% daarvan is € 1.832 voor een gezin, € 1.648 voor een alleenstaande ouder, € 1.283 voor een alleenstaande.¹⁹

Overzicht inkomensgrenzen en doelgroep per regeling 2015

<u>Categorie</u>	<u>Inkomensgrens</u>	<u>Doelgroep</u>
Individuele inkomenstoelage	110%	21.089
Ooievaarspas	130%	62.856
Tegemoetkoming ouderbijdrage	130%	12.150
Kindpakket via Stichting Leergeld	130%	12.150

Gebruik Ooievaarspas 2015

<u>Categorie</u>	<u>Huishoudens</u>	<u>Personen</u>
Sport	6.460	9.170
Zwemmen	7.777	12.833
Tegemoetkoming ouderbijdrage primair onderwijs	5.710	8.370
Tegemoetkoming ouderbijdrage voortgezet onderwijs	3.418	3.992
Ouderenzorg (I-shops en boodschappenservice)	662	711
Cultuur en overige	15.594	22.957

- + De bijdrage vanuit de Ooievaarspas voor de ouderbijdrage op het primair onderwijs bedraagt € 50 en op het voortgezet onderwijs € 125. In totaal heeft 64 procent van de doelgroep gebruikgemaakt van de tegemoetkoming.

Stichting Leergeld

- + De doelgroep voor Stichting Leergeld bestaat uit minimahuishoudens die in het bezit zijn van een Ooievaarspas, met kinderen tussen de 4 en 18 jaar en een inkomen tot 130 procent van het Wsm.
- + In 2015 hebben 10.471 huishoudens gebruikgemaakt van een of meerdere verstrekkingen van Stichting Leergeld, een bereik van 86 procent onder de doelgroep. In deze huishoudens wonen in totaal 17.875 kinderen.

¹⁸ Deze cijfers zijn op basis van de Armoedemonitor 2016 van de gemeente Den Haag (RIS295339)
<https://denhaag.raadsinformatie.nl/modules/13/Overige%20bestuurlijke%20stukken/230594>.

¹⁹ <https://www.denhaag.nl/home/bewoners/werk-zorg-en-welzijn/to/Normbedragen-van-de-Participatiewet.htm>.

Verstrekkingen Stichting Leergeld 2015

<u>Soort verstrekking</u>	<u>Verstrekkingen</u>		<u>Huishoudens</u>	
	<u>Aantal</u>	<u>Aandeel</u>	<u>Aantal</u>	<u>Aandeel</u>
Fietsverstrekking	1.259	3%	994	9%
Vouchers sport en cultuur	4.890	14%	2.677	26%
Winterkledingpas	9.617	26%	5.502	53%
Computerreparaties	1.049	3%	695	7%
Computerverstrekkingen	1.533	4%	983	9%
Bijzondere verstrekkingen	362	1%	237	2%
Schoolspullenpas	17.719	49%	9.701	93%
Totaal	36.429	100%	10.471	100%